No. 1090.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 18 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden [illegible] *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 November.

„De *Nederlander*, in zijn nummer van gisteren, ziet „omtrent het concordaat van 1827, tusschen de Roomsch„gezinde Couranten een opmerkelijk verschil" en bewijst zulks door een paar zinsneden aan den *Noord-Brabanter* en *de Tijd* ontleend. Dat verschil bestaat; maar is niet zoo groot, als het zich voordoet, omdat wij, sprekende over de bindbaarheid van het konkordaat, ons niet juist genoeg hebben uitgedrukt. Wij meenen dus op dit onderwerp te moeten terugkomen, opdat wij, omtrent eene zoo gewigtige aangelegenheid, geene duisterheid laten bestaan.

Een traktaat, of konkordaat, wanneer het door een der partijen niet wordt nageleefd, houdt daardoor niet op verbindend te zijn. Maar wanneer eene der contracteerende partijen het in één zijner gewigtige deelen schendt, en meer nog, indien eene der partijen het in geen enkel deel naleeft; dan krijgt daardoor de andere partij het regt, om zich van het traktaat ontbonden te verklaren. Zij behoeft evenwel van dat regt geen gebruik te maken, als zij 't niet verkiest, en blijft alzoo in het bezit van het regt om op de uitvoering en stipte naleving van de overeenkomst aan te dringen.

In dien toestand bevindt zich de katholijke Kerk tegenover den Staat in Nederland. Gregorius XVI sloot ten jare 1827 met koning Willem I een konkordaat tot regeling van de katholijke aangelegenheden in het koningrijk der Nederlanden. In het zuidelijk gedeelte van het voormalig rijk werd daaraan een begin van uitvoering gegeven; maar in het noordelijk gedeelte, het tegenwoordige Nederland, is de Staat te kort gebleven genoegzaam aan alle verpligtingen. Dat te kort blijven van den Staat aan de overeenkomst ontheft hem (den Staat) niet van den pligt om daaraan nog gevolg te geven. De Staat blijft gebonden aan de bepalingen van het konkordaat. Maar zijne onverschoonbare nalatigheid in het niet nakomen van de overeenkomst, geeft den Heiligen Stoel het regt, om het traktaat op te zeggen. Slechts in dien zin hebben wij gezegd, dat er geen spraak meer kan zijn van de bindbaarheid van het konkordaat van 1827.

Wat nu de grondwet van 1848 betreft, en de beteekenis, die men aan de bepalingen omtrent de godsdienstige vrijheid geeft; volgens het publiek regt heft eene wet geen traktaat op. Indien onze Staat met een anderen Staat eene overeenkomst heeft getroffen, waarbij wederzijdsche verpligtingen zijn vastgesteld; dan kan hij zich van die verpligtingen niet ontdoen door het maken eener wet. Men kan zich namelijk aan een traktaat niet onttrekken dan door het aangaan van een nieuw traktaat, of door het bestaande op te zeggen. — Maar de Staat kan wel de mogendheid, waarmede hij zich door een traktaat heeft verbonden, ontheffen van de verpligtingen, die haar door een traktaat zijn opgelegd, en daartoe dunkt ons is eene wet voldoende.

Als men deze beginselen toepast op het konkordaat van 1827, dan komt men tot de conclusie, die wij gemaakt hebben. De Staat of wereldlijke magt in Nederland heeft, niet met eene vreemde Mogendheid, maar met de geestelijke magt van Neêrlands Katholijken, eene overeenkomst getroffen. De wereldlijke magt heeft alzoo verpligtingen aangegaan tegenover de geestelijke, gelijk de geestelijke magt zich verbonden heeft tegenover de wereldlijke. De Staat is dus gebonden aan het konkordaat, en in dien zin kon de *Noord-Brabanter* zeggen, dat het konkordaat een grondslag is, waarop de wenschen der Katholijken rusten. Aan dien grondslag kan de Staat zich niet onttrekken door eene wet. Waar blijft anders de heiligheid en wettigheid der traktaten, waarop alle publiek- en volkenregt rust? Maar als de Staat, zonder medewerking van de kontrakterende magt, of zonder opzegging van het traktaat, als hij daartoe regt heeft, zich niet kan ontdoen van zijne verpligtingen; zoo heeft hij wel het regt bij wet zijnen mede-kontraktant te ontslaan van de verpligtingen, die het traktaat hem oplegt. En in dien zin meenen wij, dat de grondwetsherziening van 1848 de Kerk ontslagen heeft van de verpligtingen, die zij door het konkordaat had aangegaan, en dat de Kerk derhalve treedt in *al* hare regten.

In zijn nummer van heden geeft de *Nederlander* voldoende opheldering van eene door hem gebezigde en door ons opgemerkte uitdrukking. Hij verklaart namelijk bedoeld te hebben, dat in zake van *Hervormde gezindheid* het gewigt van het gouvernement telkens gebruikt wordt ten nadeele der partij, die eigenlijk alleen regt heeft. Er is dus hier kwestie, welke partij onder de Hervormden, eigenlijk de Hervormde gezindheid is, en aldus eigenlijk regt heeft. Die kwestie is buiten ons gebied en wij laten haar ter beslissing van de Protestanten zelven.

In deze dagen van beproeving, nu de katholijke Kerk in Engeland op eene zoo ongehoorde wijze tot mikpunt aan de woedende hartstogten voorgesteld en haar eerwaardig Opperhoofd zoo gruwelijk verguisd wordt, vinden wij het niet ongepast als een tegenhanger van die treurige tafereelen, onzen lezers eene verblijdende, en dankbaarheid aan den Allerhoogste inboezemende schets mede te deelen van den

Bloei der katholijke Kerk in Engeland.

Men treft in Londen zeer vele Anglikaansche kerken aan; maar het volk gaat die tamelijk onverschillig voorbij, en laat ze ledig staan; de geestelijkheid der Staatskerk oefent hoegenaamd geen invloed uit op de massa's, met welke zij nimmer in aanraking komt; het volk behoort nog maar alleen in naam tot het Anglicanismus.

Van de twee millioen inwoners van Londen zijn er ten minste 600,000 zonder eenige godsdienst; omstreeks even zooveel behooren er tot de duizenderlei sekten; het getal der Katholijken bedraagt er 200,000; zoodat er voor de kerk van Hendrik VIII en van Elizabeth, slechts omstreeks 600,000 overblijven. Deze nu zijn, op weinige uitzonderingen na, geenszins aan dezelve gehecht uit overtuiging, maar uit menschelijke inzigten; omdat zij in dezelve geboren zijn; omdat het de Staatsgodsdienst is; omdat zij de wederregtelijke aanmatiging van het gezag en de goederen der Kerk gewettigd heeft; of eindelijk omdat zij, ten minste voor de aristokratie, een schitterende loopbaan opent.

Als godsdienst is het Anglicanismus dood; het leeft nog alleen maar als staatkundige instelling.

Het getal der Engelsche Katholijken bedroeg ten tijde der EMANCIPATIE (1829) 400,000; tegenwoordig, twintig jaar later, is het *vervijfdubbeld* en bedraagt ongeveer 2,000,000 zielen. Zij hadden toen slechts weinige en armoedige gebouwen voor de godsdienst-oefening, benevens eenige priesters, die in Rome, Frankrijk of Portugal gestudeerd hadden, of uit Ierland overkwamen, en zij stonden onder vier apostolische Vikarissen. Twee godsdienstige Orden, die zelfs in de benaauwdste tijden nimmer geheel hebben opgehouden te werken, de Benedictijners en de Jezuiten, deelden met hen de verzorging der zielen. Daarbij bestonden er ook omstreeks 10 vrouwen kloosters.

Thans zijn er, zoo als gezegd is, in Engeland omstreeks 2 millioenen Katholijken, die meestal in de groote fabrieksteden wonen; daarvan wonen er 20,000 te Londen, 100,000 te Liverpool en 80,000 te Manchester. Sedert eenige jaren zijn er 600 kerken en kapellen gebouwd. Dezelve zijn meestal klein, doch overigens zijn het voor een goed gedeelte prachtige gebouwen, zooals bij voorbeeld de kerken te Nottingham en Birmingham en de St. George-kerk te Londen.

Er zijn thans 800 wereldlijke en ordensgeestelijken. Ieder distrikt heeft slechts een seminarie. Bovendien zijn er vele opvoedingsgestichten; de collegien te Oscott bij Birmingham en te Stonyhurst in Lancashire kunnen met de beste van Europa vergeleken worden.

Op eene bij uitstek verblijdende wijze heeft de Kerk haren invloed uitgeoefend op de arme klassen. De christelijke Schoolbroeders en de barmhartige Zusters (*Sisters of mercy*, eene in Ierland ontstane Orde, gelijksoortig met die van den H. Vincentius) hebben scholen in de hoofdsteden en redden duizenden van kinderen, die zonder hen de prooi van dwaling en zedeloosheid zouden worden. Er bestaat eene *Associatie voor de armenscholen*, welker bestuur te Londen gevestigd is, en jaarlijks *f* 50,000 aan hare inrigtingen ten koste legt.

De meeste Orden hebben thans reeds kloosters in Engeland. Bij de Benedictijners en Jezuiten zijn sedert 1842 ook de Passionisten gekomen; zij hebben drie Huizen, het grootste te Aston in Staffordshire; hun overste is de bekende bekeerling, Lord Spencer (Pater Ignatius van het Kruis.) De in Italie door den *Abbate* Rosmini gestichte *Vaders der liefde*, welke zich bemoeijen met het onderwijs der jeugd en het houden van missien en geestelijke oefeningen, zijn reeds eenige jaren langer in Engeland; hunne Huizen bevinden zich bijna alle in het graafschap Leicester

De Redemptoristen werden in 1843 naar het Westerdistrikt geroepen; hun hoofdklooster is dat te Clapham bij Londen; bovendien hebben zij nog twee kloosters. De *Oblaten van de onbevlekte Ontvangenis van Maria* hebben zich voor eenige jaren in Cornwallis gevestigd; zij hebben thans zes kloosters; het grootste staat te Maryvale bij Birmingham; daar is het Novitiaat en daar worden ook de Missionarissen van de Orde voor Amerika en de Engelsche kolonien gevormd. Naar men verzekert, zullen zich eerlang ook de Lazaristen in Yorkshire en de Maristen te Londen vestigen. Hierbij komen eindelijk nog de Oratorianen te Birmingham en Londen, welke gelijk men weet, uitsluitend uit bekeerde Anglikaansche geestelijken bestaan.

WISEMAN, de Kardinaal-Bisschop, zou te Londen moeijelijk te vervangen zijn; hij bezit hoedanigheden, die men zelden in één persoon vereenigd ziet, doch die op zijn standpunt evenwel onmisbaar zijn; t. w. eene uitstekende begaafdheid, een groot gezag als godgeleerde zelfs bij de Protestanten, eene indrukwekkende welsprekendheid, een zachtmoedig gelaat en eene fijne beschaving. Onder hem is de groote Londensche kathedraal, toegewijd aan St. George, den Patroon van Engeland, voltooid geworden; bovendien zijn er te Londen nog 4 nieuwe kerken gebouwd, waaronder de Jezuiten-kerk van de Onbevlekte Ontvangenis, welke in het schoonste, meest door de aristokratie bewoonde gedeelte der stad gesticht is. Eindelijk hebben onder hem de Oratorianen hun Huis in de *King-William-Street* gevestigd.

NEWMAN is overste van het Huis te Birmingham. Als schrijver is hij met lof bekend; zijne schriften hebben dat eigenaardige, dat zij, zelfs door de bekwaamste hand vertaald zijnde, oneindig veel verliezen moeten. Newman is tevens een der beminnelijkste en waardigste personen; hij paart aan een bevallig uiterlijk eene treffende eenvoudigheid en gulheid in zijnen omgang met eene bewonderenswaardige nederigheid.

De overste van het Oratorium te Londen, FABER, had vroeger reeds den grondslag gelegd tot een Huis der Orde, St. Wilfrid genaamd, in het graafschap Stafford. Toen Newman echter te Birmingham kwam, sloot hij zich met zijne vrienden bij hem aan. Zonder Newman's talenten en kunde te bezitten, overtreft hij hem zeker als redenaar; zijne voordragt is sierlijker en levendiger. Daarbij is hij een begaafd dichter, en vele zijner liederen zijn reeds kerkzangen geworden in Engeland.

DALGAIRN is een man van gelijken aard als Faber.

OAKELEY had zich reeds doen kennen, vóór zijnen overgang, vooral door zijn werkzaam aandeel aan de uitgaven van de *Levens der Heiligen* door de Oxfordsche school. Toen hij priester geworden was, stelde Wiseman hem aan in de St. George-kerk, waar hij bijzonder uitmuntte als kanselredenaar.

In BAMPTON en PETCHERINE bezit Londen bovendien nog uitstekende redenaars. De eerste bestuurde na zijnen overgang en wijding eenige jaren lang de missie te Plymouth, vervolgens trad hij in de orde der Jezuiten, en hij predikt thans met veel bijval te Londen. Petcherine is een geboren Rus; na zijn overgang van de schismatiek-grieksche tot de katholijke Kerk moest hij zijn vaderland verlaten; hij werd Redemptorist en voor eenige jaren naar Engeland gezonden. Hij sticht veel nut door zijne preêken; hij spreekt wel vlug Engelsch, nogtans kan men hooren dat hij een vreemdeling is; hij is eigenlijk ook meer missionaris dan kanselredenaar.

Birmingham telt 15000 Katholijken. Aldaar woont de apostolische Vikaris van het Middel-Distrikt Dr. Ullathorne, uit de Congregatie der Engelsche Benedictijners, welke aan Engeland in de meest booze tijden Bisschoppen en Missionarissen heeft geleverd. Vroeger had Ullathorne zich als Missionaris niet alleen in Engeland, maar ook in Oceanie onderscheiden. In 1846 werd hij apostolisch Vikaris van het Wester- en in 1848 van het Middel-Distrikt.

De kathedraal te Birmingham is een gewrocht van den ook buiten Engeland hoogst vermaarden Pugin. Zij is nog gebouwd onder Dr. Walsh, den voorganger van den tegenwoordigen apostolischen Vikaris, onder wien in het Middel-Distrikt meer dan 50 nieuwe kerken, o. a. de schoone gothische kerken te Nottingham, Theadle en Derby zijn gesticht, en het Katholicisme zulk eene uitbreiding kreeg, dat het Middel-Distrikt met Lancashire de eer deelt, om de katholijke streek van Engeland te zijn. Het telt 50 zendingen (Parochien), benevens 20 mannen- en 8 vrouwenkloosters. In dit distrikt liggen ook de Universiteit Oxford en Old- en New-Oscott.

Old-Oscott werd in het begin dezer eeuw gesticht door den bekenden controvers-schrijver Milner; een groot deel der thans levende Engelsche priesters is daar opgeleid. Derwaarts begaven zich ook Newman en ettelijke van zijne vrienden na hunnen overgang. Aldaar verzamelden zij zich ook na hunnen terugkeer uit Rome om de Congregatie van den H. Philippus Neri in Engeland in te voeren.

Te Old-Oscott staat ook het eerste Maria-beeld, dat sedert de Hervorming in Engeland in de open lucht geplaatst is, en de Oratorianen hebben het daarom, ter onderscheiding van New-Oscott, Maryvale (Mariadal) genoemd. Sedert het vorige jaar wonen daar de *Oblaten der Onbevlekte Ontvangenis*, wier Overste-generaal de Bisschop Mazenod van Marseille is. (1) Aldaar worden ook de voor de Engelsche kolonien bestemde Missionarissen van deze Orde gevormd.

In de nabijheid van Maryvale ligt het door Dr. Walsh gestichte collegie New-Oscott, een grootsch, in den stijl eener gothieke abdij uit de middeleeuwen aangelegd gebouw.

Niet ver van Birmingham ligt Alton Towers, het gewone verblijf van den edelen Lord Shrewsbury van het aloude geslacht Talbot, een der grootste weldoeners der katholijke Kerk in Engeland. Op zijne kosten is de bloeijende, door eenen Dominicaner bestuurde missie Alton-Castle gesticht; aan hem voornamelijk hebben de Katholijken de stichting van het in de nabijheid liggende St. Wilfrid te danken, alwaar de Oratorianen eene soort van katholijke Hooge School oprigten; aan zijne vorstelijke mildheid is Engeland de prachtigste kerk te Cheadle verschuldigd. In zijn inderdaad koninklijk kasteel is de kapel het prachtigst versierd.

Het is een der merkwaardigste verschijnselen der goddelijke barmhartigheid jegens Engeland, dat de familien, welke in de reijen der Engelsche Aristokratie tot het Katholicisme behooren, en door haren rijkdom invloed uitoefenen, ook uitmunten door echte vroomheid en godsvrucht; behalve Lord Shrewsbury noem ik hier nog alleen maar den zoon des Hertogs van Norfolk, den vromen Earl van Arundel en Surrey, alsook de familien Clifford, Weld, Vavasseur, Stourtom en Maxwell.

De berigten uit Duitschland luiden voortdurend vredelievend.

De *Ami de la Religion* van de jongste hevige discussie in het Luxemburgsch Parlement betreffende de zaak van Mgr. Laurent sprekende, besluit zijn artikel met deze woorden:

„Het is echter te hopen dat deze demonstratie geene ernstige gevolgen hebben zal. Het regt der Kamer gaat zoo ver niet, dat zij bij elke omstandigheid de hand der regering naar haren wil zou mogen wringen en haar maatregelen zou mogen opleggen, die onbillijkheid en vervolging ademen. Het schijnt dat het Nederlandsche hof niet kwalijk gesteemd is; zijne eer brengt het bovendien mede, dat het ten opzigte van Luxemburg in zijne goede voornemens volharde. Daarna zal het de pligt der kiezers zijn om eene welverdiende tuchtiging toe te dienen aan diegenen hunner afgevaardigden, die zoo schandelijk hun pligt miskend en hun mandaat misbruikt hebben.

Het ontwerp van wet, betreffende de *Dadingen over domaniale zaken*, luidt als volgt:

Art. 1. Verschillen over regten, den staat toekomende op onroerende zaken, kunnen ook voortaan door ons bij dading worden beëindigd, wanneer de zaak in verschil *f* 000 of minder waarde heeft.

Wanneer de zaak eene hoogere waarde heeft wordt de goedkeuring van de wetgevende magt gevorderd.

Art. 2. Als maatstaf der waarde, bedoeld bij het vorig artikel, wordt aangenomen het kadastraal inkomen van het betrokken goed; voor zoo ver het goed zich nog bevindt in denzelfden staat als ten tijde der kadastrale schatting, door vijf en twintig vermenigvuldigd, en in andere gevallen eene schatting der waarde door deskundigen.

De schatting zal geschieden door twee beëedigde deskundigen, wederzijds een te benoemen, welke van hunne verrigting proces-verbaal opmaken.

Wanneer zij van gevoelen verschillen, benoemt de kantonregter een derden deskundige, die, na beëediging, mede de waarde schat en hiervan proces-verbaal opmaakt.

Het juist een derde gedeelte van het gezamenlijk beloop der drie schattingen wordt tot maatstaf genomen en de processen-verbaal van schatting aan de acte van dading gehecht.

Art. 3. Van elke dading, houdende afstand van onroerende zaken, zal opgave worden gedaan in den bij art. 4 der wet van den 29 Augustus 1848 (*Staatsblad* N°. 39) bedoelden staat van vervreemde domeinen en afgekochte tienden en prestatiën.

De memorie van toelichting, behoorende bij dit wets-ontwerp, is van den volgenden inhoud:

Meermalen is de staat in het geval om, ter afsnijding of voorkoming van kostbare procedures, daar waar zijne eigendoms-regten betwist worden, dadingen te treffen.

Dat zulks in zeer vele gevallen hoogst wenschelijk is, behoeft geen betoog. Intusschen is hierin door de wet niet voorzien.

Er kan evenwel geen twijfel bestaan of dadingen, waarbij kwestieuse regten van den staat geheel of gedeeltelijk worden afgestaan, vervreemdingen zijn, die plaats vinden op eene andere wijze dan de wet van 29 Augustus 1848 (*Staatsblad* N°, 39) voorschrijft; afwijkingen dus van die wet, welke niet dan door de wetgevende magt kunnen worden toegestaan.

Hierbij intusschen valt op te merken, dat het, wil men de werkzaamheden van de Staten-Generaal niet buiten mate vermenigvuldigen, hoogst wenschelijk is, de grenzen van de bevoegdheid der regering iets verder uit te strekken dan ten aanzien van de onderhandsche verkoopingen door bovengenoemde wet is gedaan.

Het voorgedragen wets-ontwerp is daartoe dienende. Het heeft de strekking om, zonder op het verledene terug te komen, der regering voortaan de magt te verleenen tot het treffen van dadingen in geval van verschil over eigendomsregten van den staat, wanneer de waarde van het voorwerp in verschil de som van *f* 3000 of minder bedraagt.

Is de waarde grooter, dan zal de goedkeuring van de wetgevende magt gevorderd zijn, om aan eene dading verbindende kracht voor den staat te verschaffen.

De dadingen, die zaken van eene waarde van *f* 3000 en daarbeneden betreffen, zullen in elk geval jaarlijks aan de staten-generaal medegedeeld worden.

Deze toelichting schijnt voldoende te zijn om het doel van dit ontwerp, dat alleen strekt om de belangen van den staat te waarborgen, in het noodige licht te plaatsen.

Vergaderingen der Provinciale Staten.

In de zitting der Prov. Staten van Zuid-Holland, van 13 November, is ingekomen een voorstel van den heer Gerards Thesingh, om in het reglement van orde voor de vergadering der Prov. Staten de bepaling op te nemen, dat de werkzaamheden met een gebed zullen worden aangevangen, hetgeen bij het aangeboden ontwerp is weggelaten.

De heer Thesingh lichtte dat voorstel nader toe.

De Staten van Groningen hebben in hunne vergadering van 11 Nov. het reglement van orde aangenomen, nadat daarin, op voorstel van den heer Roemelingh, nog een artikel was opgenomen, luidende: „Alle uitheemsche woorden, afwijkende van onze Nederduitsche taal, zullen zoo veel mogelijk in deze vergadering moeten worden vermeden."

Het heeft H. M. de Koningin behaagd, den dichter W. J Hofdijk, ten bewijze Harer bijzondere tevredenheid voor de opdragt van het even belangrijk als dichterlijk voortbrengsel zijner rijk begaafde muze, getiteld: *Kennemerland in Balladen*, eene niet minder prachtige dan smaakvol bewerkte pendule te vereeren. Eere der edele vorstinne, die onze nationale letterkunde zoo waardig weet te huldigen!

Op de weekmarkt, Dingsdag jl. te Groningen gehouden, waren ongeveer 1500 stuks hoornvee aangebragt. De prijzen waren 10, 12 en 14 cents het halve Ned. pond, de beste waar kon 16 cents het halve Ned. pond opbrengen.

Volgens berigten van St. George d'Elmina, in dato 14 September, was de gezondheidstoestand der gezamentlijke Nederlandsche ambtenaren ter kuste van Guinea zeer voldoende.

'sGRAVENHAGE, 15 November. De Koning heeft heden vroegtijdig deze residentie verlaten, en zich naar het Loo begeven, alwaar Z. M. denkelijk tot het laatst der maand zal verblijven.

ZWOLLE, 15 November. In de vergadering van kommissarissen der Overijsselsche kanalisatie-maatschappij is tot haren president gekozen Jhr. Mr. C Backer. Op den 4den December aanstaande zal eene algemeene vergadering van aandeelhouders gehouden en alsdan overgegaan worden tot het benoemen der administratie, boekhouder, secretaris, thesaurier, ingenieurs en opzigters.

— Door den raad der gemeente Zwolle is aan Z. M. den Koning een adres aangeboden, houdende verzoek om van wege het Rijk eene hangbrug te leggen over den IJssel, aan het Katerveer, waaraan de behoefte zich dagelijks meerder doet gevoelen, naarmate de Geldersche vallei zich uitbreidt, meer gecultiveerd en bevolkt wordt en het verkeer dus toeneemt.

OUDE PEKELA, 13 November. Heden vierde de R. K. gemeente ter dezer plaatse, een belangrijk feest. Jaarlijks, op den 13 dezer, wordt de kerkwijdingsdag dier kerkinwijding plegtig herdacht; dit jaar zou deze dag aan eene andere, doch even gewigtige gebeurtenis gewijd worden.

Voor eenigen tijd had onze gemeente, door veel moeite, het regt verkregen, om zich in de onmiddellijke nabijheid harer kerk, eene afzonderlijke begraafplaats, te mogen aanschaffen. Thans kwam de Hoog-Eerw. heer H. van Kessel, aartspriester en pastoor te Zwolle, om deze begraafplaats plegtig te wijden, hetwelk ten 9 ure in den morgen met eene plegtige processie geschiedde.

De gansche dag was aan de plegtigheid gewijd. De kerkdiensten waren hiernaar ingerigt, en ten 3 ure des namiddags werd er een heerlijk *Te Deum* gezongen.

(*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Nov. Heden hebben de leden der volksvertegenwoordiging zich in de bureaux vereenigd, ter benoeming van vier commissien tot het onderzoeken van verschillende wetsontwerpen. Het voornaamste dier ontwerpen is dat, hetwelk werd ingediend door Baroche, minister van binnenlandsche zaken, betreffende de reorganisatie der nationale garde.

— De heer Baroche, minister van binnenlandsche zaken heeft gisteren eene eerste luisterrijke soirée gegeven; onder de talrijke gasten werden opgemerkt de generaal Changarnier, de aartsbisschop van Bordeaux, de bisschop van Nancy, de markies van Normanby, de heer Dupin enz. Ook waren er de voornaamste leden van het corps diplomatique en meer dan 200 vertegenwoordigers aanwezig.

— Bij drie besluiten van den President der Republiek, genomen op voordragt van den minister van openbaar onderwijs en eeredienst, zijn benoemd voor de drie bisdommen, in de kolonien op te rigten, de navolgende geestelijken, als: voor het bisdom Guadeloupe de Eerw. Lacarrière, voor het bisdom Martinique de Eerw. le Herpeur, en voor het bisdom la Réunion de Eerw. Desprez.

— De Engelsche gezant Lord Normanby was hoogelijk ingenomen met de boodschap van den President. De Russische ambassadeur even zoo, en die van Denemarken zou daaraan meerder lof hebben gegeven, als de President aan zijn gouvernement niet den onnoodigen wensch had te kennen gegeven, van aan de Hertogdommen instellingen te schenken, die hunne regten verzekerden.

— Het Elysée ontving eergisteren avond een druk bezoek.

— Een nieuw dagblad van de Montagne, *le Vote Universel*, is heden verschenen. Het staat onder de redactie van Brives, Savoye, Bertholon en Ch. de Lesseps.

MADRID, 9 Nov. In den senaat werd heden het door de daartoe benoemde commissie geredigeerd ontwerpadres in antwoord op de troonrede voorgelezen. Het stuk keurt den gezamelijken inhoud van de troonrede volkomen goed.

— De Kamer van Vertegenwoordigers heeft tot hare vice-presidenten benoemd graaf van Vista Hermosa en de heeren Gonzales Romero, Zaragosa en Vahey.

— De *Epoca* meldt dat het ministerie eerstdaags aan de deliberatien der Cortes zal onderwerpen, eene wet op de vrijheid der drukpers.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Nov. Lord John Russell, de markies van Landsdowne, Lord Palmerston, Sir George Grey en eenige andere leden van het kabinet, hebben gisteren morgen met een extra trein deze hoofdstad verlaten, zich naar Windsor begevende, alwaar ten twee ure eene geheime raadsvergadering moest plaats hebben, onder voorzitterschap van H. M. de Koningin. Het voorname doel dezer bijeenkomst was, het bepalen van een dag voor eene nieuwe prorogatie van het parlement. Dien ten gevolge is het parlement heden ten twee ure met de gebruikelijke plegtigheden geprorogeerd tot 17 December.

— Men verneemt dat Z. Em. de kardinaal Wiseman, toen hij aan de woning van den pastoor der kerk St. George-in-Fields afstapte, een kostbaar ingebonden getijdenboek in de hand hield. Het berigt zijner onverwachte aankomst baarde groot opzien in de hoofdstad, en reeds vroeg in den ochtendstond verzamelde zich eene groote volksmenigte, grootendeels tot de deftige klasse der inwoners behoorende, voor de kerk St. George.

De *Maidstone-Gazette* verhaalt dat de Kardinaal eene woning gehuurd heeft in de omstreken van Tanbridge Wells. Mgr. Wilberforce, bisschop van Oxford, benevens verschillende aanzienlijke Roomsche familien zouden insgelijks van meening zijn zich dezen winter te Tanbridge Wells te vestigen. Meestal gelooft men

---

(1) Al deze bijzonderheden zijn getrokken uit brieven van een geestelijke, die dezen zomer met genoemden Bisschop Engeland tereisd heeft.

-enliter dat Z. Em. de voor hem gereed gemaakte woning op Golden Square zal betrekken.

— Vijf honderd advokaten te Londen hebben een adres aan de koningin geteekend, waarbij zij protesteren tegen de bekende pausselijke breve. Ook de regering van Windsor heeft een adres in dien zin ingediend.

— Z. Em. Mgr. Wiseman houdt zich, naar men verneemt, thans bezig met een vlugschrift, waarin hij zal bewijzen dat zijne benoeming, zoo niet met goedkeuring, dan toch met medeweten van Lord John Russell heeft plaats gehad.

— De Engelsche bladen, o. a. de *Times*, prijzen de boodschap van den President der Fransche Republiek. De *Morning-Post* spreekt in denzelfden geest.

— De *United Service Gazette* berigt dat de regering voornemens is de sterkte van het leger nog verder te verminderen, wanneer de vastelands moeijelijkheden in der minne zullen vereffend zijn.

— De heer Labouchère, minister van koophandel, heeft gisteren ten gehoore ontvangen eene deputatie uit de deelhebbers in de maatschappij van den onderzeeschen telegraaf van Dover naar Calais.

— Reeds hebben drie weekbladen het licht gezien, bestemd om alle berigten omtrent de tentoonstelling mede te deelen, t. w.: *de Tentoonsteller*, *Weekblad voor de Tentoonstelling*, benevens *Nijverheids-Encyclopedie van alle natien.*

— Blijkens het 16de rapport bekend gemaakt omtrent het volks-onderwijs in Ierland, bedraagt het getal scholen thans 4,321, terwijl het aantal scholieren op dit oogenblik tot meer dan 500,000 gestegen is. Alleen gedurende 1849 werden niet minder dan 146 nieuwe scholen opgerigt.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 18 Nov. De keurvorst van Hessen heeft behalve aan de 17 of 18 reeds gemelde, nog het gevraagd ontslag gegeven aan 11 eerste en 18 tweede luitenants.

— Men schrijft uit Marburg 13 Nov. Zoo even hebben de Pruissen ons verlaten; zij begeven zich, naar men verneemt, regtstreeks naar Berlijn.

— Het Wurtembergsche gouvernement heeft door zijnen gezant, *eene Oostenrijksche interventie aangevraagd*, omdat het zich niet sterk genoeg gelooft om de rust in het land te bewaren (?)

— Uit Wilhemsbad wordt geschreven, dat de Keurvorst zich werkelijk voorbereidt, met zijn hof naar Kassel terug te keeren.

— De financieele omstandigheden van Zwitserland zien er slecht uit. Van het zuiver bedrag der posterijen moesten aan de Bondskas 1,025,247 oude franken door de kantons gestort worden; zulks heeft echter slechts 735,045 fr. bedragen. Art. 40 der Bondsconstitutie schrijft uitdrukkelijk voor dat er ten allen tijde ten minste het dubbele geld-contingent d. i. 1,415,480 oude franken aan kontanten in de Bondskas voor bestrijding van militaire kosten aanwezig moeten zijn. De commissie heeft nu voor eenigen tijd de kas gestort, en tot hare groote ergernis niet meer dan de armzalige som van 130,263 fr. daarin bevonden.

— De Zond-toltraktaten van 1841 met Duitschland loopen in 1851 ten einde; het is alzoo te hopen, dat bij de verwachte beslissing der politieke kwestien tusschen Denemarken en Holstein, de belangen van den Europeschen handel ten dezen zullen behartigd worden. Behalve eene bevredigende oplossing der tolkwestie, eischen die belangen ook eene betere verbinding der Noordzee met de Oostzee door middel van kanalen. Sedert 1784 zijn beide zeeën verbonden door de Eider, maar hoogst ontoereikend, want zij draagt slechts handelsvaartuigen van middelbare grootte, en hare vele krommingen maken het gebruik van sleep-stoombooten zeer kostbaar, daar zij uit hoofde van die krommingen er nimmer meer dan één schip te gelijk slepen kunnen. Wanneer men daarentegen de Eckernförder bogt met het binnenmeer Windelbeijer Noer verbond, dan zou een de Noord- en Oostzee in de kortste lijn verbindende waterweg zelfs voor de grootste koopvaarders en oorlogschepen gewonnen worden.

BERLIJN, 14 Nov. *'s avonds*. Volgens de *Deutsche Reform* hebben de Bondstroepen bevel ontvangen om ter verhindering van eenig bloedig treffen voor de voleinding der aangeknoopte onderhandelingen, alle verder voortrukken te staken. Het antwoord van het Weener kabinet op de op nieuw van hier gedane vragen wordt morgen verwacht. De Oostenrijksche regering moet zich vleijen, dat hare te geven openingen tot eene vreedzame oplossing zullen leiden.

FRANKFORT, 13 Nov. De Bondsdag is door Rusland erkend en vorst Gortschakoff bij denzelven geaccrediteerd geworden en ook reeds voor een paar dagen hier aangekomen. Van den kant van Frankrijk wacht men hetzelfde en de heer de Tallenay denkt eerdaags zijne kredietbrieven te zullen kunnen overhandigen.

HAMBURG, 14 Nov. Gisteren is de *Gefion* onder Pruissische oorlogsvlag en gevoerd door kaptein Talscher, in de haven van Travemunde aangekomen.

— Gisteren hebben weder op verscheiden punten voorposten-gevechten plaats gegrepen.

— De Bonds-dwang in Sleeswijk-Holstein zal in de volgende week stellig plaats vinden. De regeringen hebben zich verstaan; de marsch der troepen door Keurhessen en Hanover zal plaats vinden.

WEENEN, 12 Nov. Heden was er in tegenwoordigheid van den Keizer ministerraad, waarin over de uit Berlijn ontvangene depêches werd gehandeld.

ITALIE.

Z. H. heeft tot luit-adjudant der garde benoemd den luit. Victor Desjardins. Het Fransche 25e ligte linie regement is den 5 November naar Civita-Vecchia vertrokken, om naar Algerie te worden ingescheept.

Berigten uit Turijn van den 8 dezer, melden dat de regering voornemens zou zijn de zitting van het parlement, welke men aanvankelijk tot aan het einde van dit jaar had willen doen voortduren, nog in deze maand te sluiten, en de algemeene nieuwe verkiezingen onmiddelijk daarna te doen plaats hebben. Aan de Kamer van afgevaardigden was reeds een ontwerp van wet ingediend, waarbij het gouvernement gemagtigd wordt om gedurende de maanden November en December de bestaande belastingen te blijven heffen en in de noodzakelijke uitgaven te voorzien.

De Fransche gezant, de heer Ferdinand Barrot, was naar Parijs vertrokken, zoo het heette om aan de werkzaamheden van de Wetgevende Vergadering deel te nemen. De Sardinische gezant te Parijs, de heer Pralormo, is daarentegen van daar naar Turijn vertrokken.

De Fransche gezant, de heer de Rayneval, zal, naar men wil, mede vervangen worden.

BELGIE.

BRUSSEL, 15 Nov. In de zitting der Kamer van Vertegenwoordigers, gisteren gehouden, is, na het vermelden van een aantal verzoekschriften, het adres van rouwbeklag aan Z. M. voorgelezen en goedgekeeurd. Daarna werd beraadslaagd over eene verandering in het reglement van orde.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 16 November.

GETROUWD (14 Nov.): E. L. Eyking met C. Korff.

BEVALLEN (13 Nov.): C. H. van Seelt, geb. Vervetjes, D. — (14 Nov.): M. H. van Essen, geb. Evelein, Z. - J. Dilg geb. van Straten, Z. - C. C. Krüger, geb. Krüger, Z.

OVERLEDEN (12 Nov.): J. C. Kok, geb. Janzen.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 November.

OVERZIGT DER WEEK.

De handel was over het algemeen van weinig beteekenis en in eene lustelooze stemming, veroorzaakt zoowel door de politieke omstandigheden als door het reeds ver gevorderd saizoen.

KOFFIJ was dezer dagen zeer aangeboden, en is goed ordinair *Java* zelfs een oogenblik tot 28½ c. te koop geweest. Nadat tot deze prijs de kooplust eenigzins aanwakkerde, heeft men niet alleen wederom voor dezelfde soort 29 c. besteed, maar zoude men nu zelfs voor reëele kwaliteiten 29½ c. kunnen bedingen, waartoe weinig afgevoerd zijn. De gisteren geveilde 445 balen zeer ordinaire *Brazil* zijn tot 26½ c. boven de waarde opgehouden.

THEE zonder belangrijke handel met meer attentie op de ordinaire groene soorten.

SUIKER. *Ruw.* Hierin is wederom zeer weinig gedaan uit gebrek aan kooplust, terwijl de houders nog altijd ongenegen zijn tot lagere prijzen af te geven. — Bij particulieren zijn dezer dagen van Java aangevoerd circa 4500 kanassers en kranjangs, waarvan reeds 4400 stuks aan de markt gebragt zijn, bestaande in N°. 9 van redelijk goede kwaliteit, enkele slap, zonder dat hiervoor tot nog toe één redelijk bod is gedaan. — De aanstaande Suiker-veiling op 21 dezer zal de waarde van het artikel nader moeten regelen. *Geraffineerd* voor *Uitvoer* onder den druk der politieke omstandigheden geheel verlaten en daar de contracten op levering binnen kort grootendeels afgeloopen zullen zijn, zoo is het te verwachten dat de raffinadeurs om te verkoopen zich lagere prijzen zullen moeten laten welgevallen. In *Consumtie* zijn geene prijsveranderingen te vermelden. Voor dagelijksche behoefte worden de volgende prijzen betaald: *Melis Stoom* N S R N°. 1 ƒ67 a 68, N°. 2 ƒ62 a 63; B K N°. 2 ƒ62 a 63; B en H N°. 1 ƒ60 a 61, N°. 2 ƒ59 a 60, N°. 3 ƒ58; S en T N°. 1 ƒ62, N°. 2 ƒ60; W en Z ƒ57 a 58. *Stroop- Stoom* ƒ16 a 16½; O F ƒ19 a 21.

SPECERIJEN met zeer weinig handel; wordende er echter van *Prima Notenmuscaat* tot 210 c. en van *Foelij* D tot 200 c. nu en dan nog enkele ceelen omgezet. De termijn der voorbetaling nu afgeloopen zijnde, laat het zich aanzien dat wij spoedig eene verbetering in de prijzen zullen bekomen. *Peper Nagelen* en *Piment* zonder vraag. *Chinesche Kaneel* tot 68 c. bijna opgeruimd. *Cassia Vera* wordt bij kleinigheden tot 32 c. afgegeven. *Spaansche Saffraan.* De berigten over het nieuwe gewas luiden zeer ongunstig, waardoor er voor het hier nog voorhanden zijnde aanzienlijke hoogere prijzen gevorderd wordt. *Genua Succade*, waarvan weinig aanvoer te verwachten zijn door het gedeeltelijk mislukken der oogst, wordt nu op 48 a 50 c. gehouden, met weinig verkoopers. *Genua Olij* wit ƒ76, geel ƒ74. *Boek-Olij* ƒ47,48.

GEDROOGDE FRUITEN. Hierin was de omzet wederom zeer belangrijk, bijzonder in nieuw *Malaga Rozijn*, waarvan in den loop der week twee ladingen circa 3000 kistjes *Muscadel* tot ƒ22 opgeruimd zijn. Van nieuw *Samos* is wederom eene lading tot ƒ8½ zeilende verkocht. Andere soorten op onze voorgaande notering.

RIJST. Bij zeer vaste prijzen zijn er behalve de in het begin der week in veiling verkochte 1014 balen beschadigde ongepelde *Java* nog uit de eerste hand verkocht 2300 balen ongepelde dito, zeer kort en ordinair tot ƒ7¼. Gepeld *Java* tot ƒ8¾ a 9¼; gepeld *Aracan* ƒ8 a 8¼ voor *Consumtie* en *Uitvoer* goed te plaatsen. *Carolina* in prima soort weinig voorhanden met ƒ13 betaald.

TABAK. *Marijland.* De omzettingen hebben zich door de terughoudenheid der eerste hand, op niet meer dan ca. 150 vaten bepaald, waarbij wederom zeer stijve prijzen zijn besteed. *Virginie* en *Kentucky*, zoowel in de eerste als tweede hand, bijna opgeruimd, waardoor men voor de geringste soorten zelfs 24 a 24½ cs. betaald heeft. Eene oude partij van 1400 Rollen *Portorico* is tot hooge prijzen uit de eerste hand opgeruimd. De gisteren verkochte 500 Ceroenen *Cuba* onlangs van Cadix aangevoerd, bestaan in middelsoortig binnengoed en hebben circa 50 cs. opgebragt. Dezer dagen zijn er nog direct aangevoerd 2481 pakken *Java*, waaronder 1440 pakken van superieure kwaliteit, grootendeels uit langbladdig gespikkeld dekblad bestaande, waartoe reeds veel kooplust zich schijnt voor te doen.

HUIDEN. Door de op 13 dezer geveilde Oost- en West-Indische partijen is de voorraad in de eerste hand nu bijna opgeruimd, terwijl men tot billijke prijzen in de tweede hand nog altijd teregt kan komen. Inlandsche gezoute en gedroogde *Koe-* en *Ossenhuiden* geregeld gevraagd en zelfs iets hooger gehouden. Nuchtere gedroogde *Kalfsvellen* goed te plaatsen. *Paardenhuiden* met kleine voorraad.

VERFWAREN. *Indigo.* Tot zoo lang de onlangs door particulieren van *Java* aangevoerde circa 100 kisten aan de markt gebragt zullen worden, zal zich de handel tot de onbeduidende disponible voorraad in de tweede hand moeten bepalen; waarvan wederom enkele kleine partijtjes tot vaste prijzen afgegaan zijn. *Cochenille* tot veilingsprijzen altijd nog te bekomen, zonder koopers. *Verfhouten.* Spaansch Lagrena Campêche, zoo ook *Domingo* met belangrijke omzettingen tot volle prijzen. Van *Geelhout* zijn 100 tons aangevoerd, waardoor de vraag zich terug gehouden heeft. *Sandel* tot voorgaande prijzen gevraagd. Van Amerikaansch *Harst* zijn 600 vaatjes tot ƒ2½ E. verhandeld en is alzoo nog te bekomen. *Terpentijn-Olij* zonder verandering. *Meekrap* iets flaauwer.

POTASCH. Door eenige aanvoeren van New-York zoude men nu Amerikaansche tot ƒ18½ E.; Toskaansche ƒ17 E.; Petersburg ƒ16 E. kunnen koopen. *Soda* ƒ7½ a 7¾.

BANCA-TIN met meer aftrek tot ƒ49. — KOPER. Pascoff ƒ59 a 59½ E.; Demidoff ƒ58 a 58½ E.; Drontheim ƒ53 a ƒ53½ E. *Lood.* Duitsch ƒ11½ E.; Spaansch ƒ14 a 11¼ E. *Zink* ƒ9¾ a 10.

HONIG. *Havana* uit de eerste hand opgeruimd, waardoor men in de tweede hand ƒ19 a 20 E besteden moet. — Inlandsche ƒ16 a 17.

STERKE DRANKEN. Deze week zijn er wederom 32 stukken Surinaamsche *Rum* tot onbekende prijzen verkocht. — *Genever*, eerste kwaliteit, ƒ15, tweede ƒ14½. — *Moutwijn* ƒ11 à contant.

VETWAREN over het algemeen weinig gevraagd tot onze voorgaande prijsnotering. — *Patent-Olij* ƒ37½ a contant.

SCHIEDAM, 15 Nov. Rogge. In het begin dezer week verkeerde dit artikel in eene flaauwe stemming, zoodat genegene verkoopers moesten besluiten lager af te geven. Men noteerde 146/2 ℔ Koers. ƒ166 bij partij en 146/2 ℔ dito ƒ167 op den zolder; later verbeterde zich de stemming eenigzints en werd een bod van ƒ168 voor 146/2 ℔ Koersche van de hand geslagen; 140/2 ℔ Riga werd a ƒ142 in Entrepot afgedaan, terwijl Wittinne mede in Entrepot gezocht werd.

Gerst bleef bijna zonder omgang doch prijshoudend, zijnde bij uitslijting verkocht: 129/2 ℔ Libau ƒ138 6/w.

Moutwijn, hoewel op verscheidene dagen enkele posten af ƒ10¾ afgegeven werden, bleef de markt dagelijks ƒ11 genoteerd en was heden tot dien prijs de handel vrij beduidend.

Jenever ƒ14,50; Amst. Proef ƒ15,75.

GRAANMARKT.

ALKMAAR, 15 Nov. Tarwe ƒ7,75. — Rogge ƒ6,30. — Garst ƒ4,60. — Haver ƒ3,75. — Paardeboonen ƒ5,50; Bruine ƒ10.50. — Groene Erwten ƒ13,00; Graauwe dito ƒ13,25; Capucijners ƒ11,00. — Kanariezaad ƒ8,75. — Kaas. Kleine ƒ19,00, middelb. ƒ21,25, commissie ƒ20,00.

ZWOLLE, 15 Nov. Tarwe ƒ8,00 a 8,55. — Rogge ƒ5,75 a 6,30. — Garst ƒ4. — Boekweit ƒ5,50 a 6,40. — Boonen ƒ5,50 a 6,00. — Aardappelen ƒ1,35 a ƒ2,20. — Boter per ⅛ ton ƒ13,75 a ƒ14,50, per Ned ℔ 55 a 65 cs. — Vette Varkens 20 a 23 cs. het Ned. ℔ ruw.

DEVENTER, 15 Nov. Tarwe ƒ7,50 a 8,25. — Rogge ƒ5,80 a 6,10. — Garst ƒ4 a 4,50. — Haver ƒ3,00 a 3,30. — Boekweit ƒ6,00 a 6,40. — Boter per ⅛ ton ƒ11,00 a 14,00.

MIDDELBURG, 14 Nov. Tarwe. Puike jarige Zeeuws. ƒ7,50 a 7,70; puike nieuwe ƒ7,50 a 7,70; puike jar. Walch. ƒ7,75 a 8,10; puike nieuwe dito ƒ7,60 a 7,80. — Rogge. ƒ6 a 6,10. — Gerst. Puike zware soorten ƒ4,30 a ƒ4,40; puike Zomer ƒ4,30; mindere soorten ƒ4. — Walch. Witteboonen ƒ7,50 a 7,75; Dito Paardeboonen ƒ4,80; Dito Bruineboonen ƒ8,50 a 9; Dito Groene Erwten ƒ7,25 a 7,75; groote dito ƒ8 a 8,50; Zeeuws. Paardeboonen ƒ4,50 a 4,60; Dito Groene Erwten ƒ7 a 7,25. — Boekweit ƒ174.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 15 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 49¼; 5 pc. 97; 1840, 5 pc. 97½; Spanje Ard. 5 pc. 12¼; Binnenl. 3 pc. 33⅝; Coupons —; Rom. Leening —.

WEENEN, 13 Nov. Met. 2½ pc. —; 4 pc. —; 4½ pc. 81¼; 5 pc. 93¾; Bank-Actien 1158; Lot. fl. 500, —; id. fl. 300, 116.

BERLIJN, 14 Nov. Schuldbr. 3½ pc. 80½; Loten 120; Rusl.

Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc. 76; Loten fl. 300 94; id. fl. 300 —; id. fl. 500 80.

FRANKFORT, 14 Nov. Met. 5 pc. 71¾; 4 pc. 54¾; 2½ pc. 37; Bank-Actien 1042; Darmst. Loten fl. 50 74½; id. fl. 25 27; Badensche Loten fl. 50 50¼; id. fl. 35 30; Nassausche 25; Holl. 2½ pc. 54¾; Werk. Sch. 4 pc. —; Sijndie. 3½ pc. —.

PER TELEGRAAF.

PARIJS, 14 November.

Fransche 5 pc.	93,25	Spanje 3 pc. Binnenl.	33¾
dito 3 "	58,—	dito " Buitenl.	—
dito Bank-Actien	—	dito Passive	—
België, 5 pc.	—	Rusland Eng. 4½ pc.	95
Holland 2½ pc.	—		

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	pCt.	15 NOV. 4½ u. gebl.	16 NOV.	4½ u.	gebl.
Nederl. Werkel. Sch. à	2½ pCt.	54 13/16	54¾	55	54⅞
Dito dito	3	64⅝	64⅝	64¾	64 11/16
Dito dito	4	85	83½	85⅜	85¼
Dito Obligatien O. I.	4	84	84⅛		
Amortis. Synd.	3½	85⅞			
Handel-Maatschappij	4½	112	112		
Aand. Rijn-Spoorweg			90½		
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
België, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½		45⅞		
Dito bij Rotsch. en Volksv.		46 1/16	45⅞	46⅛	45 15/16
Frankrijk, Obligatien	3	53	52⅞	52 15/16	52 15/16
Spanje bij Ardoin, £ 85	5	12 7/16	12 7/16	12¾	12¾
Dito Dito £ 510		12⅝	12 9/16	12⅞	12⅞
Dito Onbep. Stukken		12 5/16			
Dito	3	38	38		
Dito Binnenl. 2400 P.		33	32 15/16	33	32 15/16
Coupons Ardoin		8 5/16	8⅜	8 7/16	
Passive			3 5/16		
Fransche Uitgest.					
Portugal te Londen 5 pCt. nu 4		33 15/16	34		
Dito dito		33⅜	33½	33⅝	
Rusl. bij Hope 1798 en 1816	5	103¾	103¼	103½	
Dito in 1828 en 1829		103	103		
Gecons. bij R°. 1831 en 1833		93½			
Dito	4½	93¾	93¼	93¾	
Dito bij Hope	4	85¼	85¼		
Dito bij Stieglitz en C°.		84½	84		
Dito bij dito 5de Serie	4	84⅛	84⅛	84½	
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6	62½	62½		
Cert. van dito		63			
Polen, Aand. à fl. 300		110	140⅝		
Dito met Lot. 500					
Amerika, Bank-Actiën					
Rusland, Aand. met Lot fl. 50					
Oostenrijk, Metalliek.	5 pCt.	70½	70¾	71¼	
Dito Nieuwe	2½	37¼	37⅜	37½	
Dito Nieuwe	5	74⅞	75¼		
Ween. Bank bij Goll en C°.					
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito 250		280			
Napels, Cert. Lam. en Bouwer	5 pCt.				
Brazilië te Londen 1824	5		88		
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
Peru		77			
Mexico	5	28 13/16	28¾	29¼	29¼
Venezuela 6 pCt. nu	4		31		
N. Grenada 6 pCt nu	1½		17¼	17¾	
Equador					
Coup. Equador					
Bust. Grieken					

Denemarken 5 pCt. 98¼; Haarlemmermeer 5 pCt. 102½.

Binnenl. fondsen over het geheel williger. Van Spaansche waren Ardoins en Coupons zeer gewild. 3 pCt. Binnenl. insgelijks iets hooger. Naar Metallieken was eenig vraag en kooplust en bleven aanmerkelijk hooger dan gisteren; de andere fondsen bij onbelangrijke handel zonder merkbare verandering.

Mexicanen bleven laat beurs ongeveer ¼ pCt. williger.

Koers van het Geld: Beleening 3 pc., Prolongatie 4 pc., Disconto 2 pc.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 55⅞; Zigt Parijs 56⅛; 2/m. Londen 11,75; Zigt Londen 11,80; 2/m. Hamburg 34 7/16; Zigt Hamburg 35 5/16; 3/m. Lissabon 41; 3/m. Porto 41; 2/m. Petersburg 1,81.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 16 Nov. Het schip Meike, Kapt. Zeilinga, van hier naar Koningsbergen, is, volgens brief van Stolpe van den 12 dezer, den 10 dito circa 6 mijlen beoosten Stolpemunde gestrand, doch het volk gered; het bergen van schip en lading zou van wind en weder afhangen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 15 Nov. F. Maass, Dorothea, Odessa. - J. S. Brouwer, Elisabeth, Bilbao. - J. D. Karsr, Lamberta, Sanderland. - B. A. Alberts, Gesina Jantina, Dantzig. - E. P. Landom, Luscefallas, Kopenhagen. - H. C. Frahnoe, Caroline Louise, Samsöe. — Gisteren nog: J. J. Meyer, Margretha, Newcastle.

HELVOET, 15 Nov. H. Rolfe, Fyenoord, (s) Londen. - H. W. Sawyer, Emerald Isle, (s) Hull. - T. Moloney, Masse, id. - W. H. B. Steen, Sieke van der West, Libau. — Gisteren nog: J. van Knapen, Cornelia, Newcastle.

UITGEZEILD:

TEXEL, 15 Nov. H. H. de Boer, Elisa, id. - F. J. Boer, Verwachting, Marseille. - P. D. Douwes, Sieka, Londen. - O. T. Fokkema, Drie Gebroeders, id. - S. J. Zult, Twee Zusters, id. - W. van Duin, de Hoop, Hull. - L. E. Koning, de Stad Almelo, id.

HELVOET, 15 Nov. J. Tolner, Courier, Nantes. - H. Cheesman, Attwood, (s.) Londen. - G. Thompson, Enterprise, (s) Yarmouth.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM

DANTZIG, Douwes, Eendragt, 62 last Tarwe, L. Hoyack en Comp.

ADVERTENTIEN.

(670) Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER*, M. C. C. WANSINK, geliefde Echtgenoot van

AMSTERDAM, Dr. W. CRAMER.
16 November 1850.

Eenige kennisgeving.

(669) Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, ons bij het overlijden van onzen waarden Broeder en Behuwdbroeder, den Heer A. KOESTAL betoond, betuigen wij langs dezen weg aan alle vrienden en bekenden onzen innigsten dank.

HAARLEM, P. WATERSCHOT.
18 November 1850. H. WATERSCHOT,
geb. KOESTAL.

(645) Bij den Boekhandelaar R. G. J. SLADOOT, te Groningen, is van de pers gekomen en bij alle Boekhandelaren des Rijks verkrijgbaar gesteld:

KATHOLIJKE

VOLKS-ALMANAK,

voor het jaar 1851.

VIERDE JAARGANG.

Met bijdragen van de Heeren J. A. ALBERDINGK THIJM. — PRUDENS VAN DUIJSE. — J. G. ORLANDO. — H. L. T. V. E. — J. P. en veele andere gunstig bekende schrijvers. De prijs van dit zeer gezochte jaarboekje, met fraaijen gesteendrukten titel en plaat, compres gedrukt en in sierlijken omslag is slechts

35 Cents.

Nog is bij bovengenoemden in den loop van het jaar 1850 gedrukt, en wordt met succes gedebiteerd:

I. KORT ONDERRIGT VOOR MISDIENAREN, om bij het allerheiligste Offer te dienen . . *f* 0.10.
II. HANDLEIDING VOOR KINDEREN om het H. Sacrament der Biecht waardig te ontvangen *f* 0.10.
Deze beide werkjes per dozijn. . . . . . . *f* 0.90.
III. REGELEN VAN GEDRAG en verklaring der gebruiken bij sterfgevallen. . . . . . . *f* 0.10
IV. KLEINOOD VOOR JONGELINGEN, of Gebed en Lessen die een deugdzaam jongeling dikwijls goed ter harte moet nemen. Een geschenk voor jongelingen van P. AEGIDIUS JAIS. Naar het Hoogduitsch *f* 0.07½.
V. KLEINOOD VOOR JONGE DOCHTERS, of Gebed en Lessen die eene deugdzame jonge dochter dikwijls goed ter harte moet nemen. Een geschenk voor jonge dochters van P. AEGIDIUS JAIS. Naar het Hoogduitsch. . . . . 0.07½.
VI. GEBED EN LESSEN die christelijke echtgenooten dikwijls goed ter harte moeten nemen. Een geschenk voor gehuwden en die voornemens zijn te huwen van P. AEGIDIUS JAIS. Naar het Hoogduitsch *f* 0.07½.

Bij getallen van 50 exemplaren is de prijs van de vier laatstgenoemde werkjes, die allen Kerkelijk Goedgekeurd zijn, van alles afzonderlijk of naar verkiezing gesorteerd slechts *f* 2.50. Dezelve worden bijzonder in de aandacht van Eerw. H. H. Geestelijken en H. H. Onderwijzers aanbevolen.

Van de zoo nuttige werkjes *Kleinood voor Jongelingen en Jonge Dochters* bestaat bovendien eene tweede uitgave in grooter formaat, met sierlijken omslag, geheel ingerigt en met toepasselijke spreuken versierd om als geschenk ter gedachtenis der EERSTE H. COMMUNIE uitgereikt te kunnen worden. Prijs 10 Cents, bij getallen van 50 exemplaren van elks afzonderlijk of gesorteerd slechts *f* 3.00.

Ofschoon eerst voor korten tijd van de pers gekomen, zijn van de meeste dezer werkjes de aanzienlijke oplagen bijna reeds geheel uitverkocht, zoodat tweede drukken weldra noodzakelijk zullen zijn. Een bewijs voorzeker dat dezelve in eenige bestaande behoeften voorzien.

(587) De Boekhandelaar G. B. VAN GOOR te Gouda, debiteert met buitengewoon succes:

I. P. VAN DER BURG,

GRONDBEGINSELEN DER

NATUURKUNDE.

Tweede, verbeterde en belangrijk vermeerderde druk, met 670 compres gezette Bladzijden en 400 Houtsnée-Figuren, kompleet in een Band . . . . *f* 4.20.
Idem gebonden in geprest Linnen Band . . „ 4.60.

II. P. VAN DER BURG,

SCHETS DER NATUURKUNDE,

ten dienste der Scholen,

1ste Stukje met 54 Houtsnée-figuren . . . . *f* 0.40.

De voortreffelijke wijze, waarop de Heer VAN DER BURG in zijne *Eerste Grondbeginselen der Natuurkunde*, waarvan reeds een Tweede Druk bij opgenoemden Uitgever het licht ziet, zich van zijne moeijelijke taak heeft gekweten, deed zeer vele Onderwijzers het verlangen uiten, dat door dezelfde bekwame hand een min kostbaar Werkje vervaardigd werd, hetwelk men algemeen den Scholieren als Leer- en Leesboek in handen kon geven. Aan dat verlangen heeft de Schrijver voldaan met het leveren der bovenstaande *Schets*, die door hare hoogstbevattelijke voorstelling en gemakkelijken stijl gewis aller goedkeuring zal wegdragen.

III. **KRAMERS WOORDENTOLK**

VERKORT, 3e DRUK.

Bevattende de vertaling en verklaring van vele duitsche woorden [illegible] voor den Ambtenaar, Koopman, Fabrikant, Kunstenaar, Dagbladlezer, enz., van dagelijksche behoefte is. Prijs *f* 0.90.
Ingenaaid en in net geprestlinnen bandje met verguldén rugtitel . . . . *f* 1.10.

(666) Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is heden van de pers gekomen:

OPEN BRIEF.

Een Katholijk Nederlander

AAN ZIJNE LANDGENOOTEN.

Prijs 50 Cents.

Wordt met succes gedebiteerd:

HET ONDERWIJS en de Opleiding tot het Christendom, aangeduid als middel, om de Volken in de O. I. Bezittingen naauw en duurzaam aan Nederland te verbinden, door F. F. SCHOTTEN, gepensioneerd Hopfd. Intendant der Admin. van het Leger in Oost Indië, Oud-President van het R. C. Weeshuis te Samarang.
Prijs . . . . *f* 0.60

(667)

WERKEN

VAN DEN

H. ALPHONSUS MAR. DE LIGUORI.

De Boekhandelaar J. R. VAN ROSSUM te *Utrecht*, heeft aan zijne respectieve Inteekenaren verzonden:

HET ZEVENDE DEEL,

inhoudende: **EEUWIGE WAARHEDEN OF VOORBEREIDING TOT DEN DOOD.**

Naar het Italiaansch,

door den Eerwaarden Pater **J. LOOIJAARD**,

Priester van de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers.

Prijs 65 *Cents*.

Het Achtste Deel is ter perse en zal in den loop dezes jaars nog worden afgeleverd.

Op veelvuldig en verpligtend aanzoek, blijft de inteekening voor als nog opengesteld, volgens bekende voorwaarden in de prospectus vermeld, en berekend *à drie Cents* per vel in Octavo, *op helder papier compres gedrukt* en met sierlijken omslag voorzien; terwijl voor ruimer deelneming alom de gelegenheid blijft aangeboden.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.